بسم الله الرحمن الرحيم

ސިވިލް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2081/Cv-C/2020

ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ އައިގޮތުގެ ބަޔާން: މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމުން

ދައުވާކުރި ފަރާތް: ގެލެރި ބިލްޑަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް C5-3-A (ހުޅުމާލެ)
(C-0126/2015)

ދައުވާލިބޭ ފަރާތް: އަލިހަވާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ކާޕެންޓްރީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ގ. ދޯރިއަހުރު (C-206/1997)

ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް
07 ޞަފަރު 1442
24 ސެޕްޓެމްބަރު 2020

ނިމުނު ތާރީޚް
12 މުޙައްރަމް 1444
10 އޯގަސްޓް 2022

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ

މި މައްސަލައަކީ ގެވެރި ބިލްޑަރ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (މީގެ ފަހުން މި ލިޔުމުގައި "ގެވެރި ބިލްޑަރ" މިގޮތަށް ލިޔެފައި) އިން ގަނެފައިވާ ލަކުޑީގެ އަގުގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާއާއި ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ހަރަދުވެފައިވާ ފައިސާ އަލިހަވާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ކާޕެންޓްރީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން (މީގެ ފަހުން މި ލިޔުމުގައި "އަލިހަވާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން" މިގޮތަށް ލިޔެފައި) ހޯދުމަށް އެދިގެން ގެވެރި ބިލްޑަރ އިން އަލިހަވާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަންގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅުން ދަޢުވާއެކެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް

1. ދަޢުވާ ހޯދުމުގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބޭނުންވައިވަނީ، 04 (ހަތަރެއް) ފަހަރެއްގެ މަތިން ލަކުޑީ ގަންނަވައިވާކަމާއި، އެ މުދަލުގެ އަގު ހޯދުމަށް އިންވޮއިސް ފޮނުވިނަމަވެސް އެއްވެސް އިންވޮއިސްއަކަށް ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާކަމަށެވެ. ގެވެރި ބިލްޑަރ އިން އެދިފައިވަނީ މިއަންނަނިވި ކަންކަން ދަޢުވާގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

(ހ) ލަކުޑީގެ އަގުގެ ގޮތުގައި 108,301/53ރ (އެއްލައްކަ އަށްހާސް ތިންސަތޭކަ އެއްރުފިޔާ ފަންސާސް ތިން ލާރި) ހޯދުމާއި،

(ށ) ލަކުޑީގެ އަގު ނުދައްކާތީ ދުވާލަކަށް 0.5% (ސުމެއް ޕޮއިންޓް ފައިވް ޕަސެންޓް)ގެ ޖޫރިމަނާ، 31 ޑިސެމްބަރ 2020 ގެ ނިޔަލަށް 4 އިންވޮއިސްއަކަށް، 6532 (ހަހާސް ފަސްސަތޭކަ ތިރީސް ދޭއް) ދުވަހަށް ޖޫރިމަނާއަށް 603,297/16ރ (ހަލައްކަ ތިންހާސް ދުއިސައްތަ ނުވަދިހަ ހަތްރުފިޔާ ސޯޅަ ލާރި) ހޯދުމާއި، އަދި

(ނ) ވަކީލު ފީގެ ގޮތުގައި 35,000/-ރ (ތިރީސް ފަސްހާސް ރުފިޔާ) ހޯދުމާއި، މިކަންކަމެވެ.

ދަޢުވާގެ ޖަވާބު

2. ދަޢުވާގެ ޖަވާބުގައި ދަޢުވާލިބޭ އަލިހަވާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އިން ބުނެފައިވަނީ، މިދަޢުވާއަކީ އެއްވެސް ހަޤީޤަތެއްގެ މައްޗަކުން އޮތް ދަޢުވާއެއްކަމަށް ނުވާތީ ދަޢުވާއަށް އިންކާރު ކުރާކަމަށެވެ. މީގެ އިތުރުން، ލަކުޑީ ބާވަތުގައި ގޮތް ނުވަތަ ހަރުކާރު ނަމި ގެވެރި ބިލްޑަރ އިން ތަފާސްކުރުމާ އިންވޮއިސްކުރަނަށް އަލިހަވާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުން ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭނެކަމަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭނެކަމާއި، ދަޢުވާގައި ބުނާ މުދާ ގަންނަވައިވާކަމަށް، ގަންނަވައިވާ މުދަލަކަށް ބުރަވެސް ފަހަރަކު އަދި ދައްކަން ނުޖެހޭނެކަމަށާއި މުދާ ހަވާލުކުރިނަމަ ޖެހިލުމަކާ ނޫޅޭނެ ނުވަތަ ޝަރުތު ހުރެގެން ކުޑައިމު ސާބިތުކުރަން ބޭނުންވާކަމަށެވެ.

3. ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވައިފައިވަނީ 04 (ހަތަރެއް) އިންވޮއިސްއާއި، 04 ޕާޗޭސް އޯޑަރެވެ. މީގެ ފިޔަވައި ނުވަތަ މީގެ ބަޔާނުގައިވާ ކަންކަން ސާބިތުކުރުމަށް ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިނުވެއެވެ.

އިންވޮއިސް އަދި ޑެލިވަރީ ނޯޓުގެ ނަންބަރުތަކާއި ތާރީޚު

#	ޕީއޯ ނަންބަރު	ތާރީޚު	އިންވޮއިސް ނަންބަރު	ތާރީޚު
.1	015/2016	16 ފެބްރުވަރީ 2016	CR-2016/1	17 ފެބްރުއަރީ 2016
.2	016/2016	02 ޖަނަވަރީ 2016	CR-2016/58	17 ފެބްރުވަރީ 2016
.3	064/2016	02 ޖަނަވަރީ 2016	CR-2016/011	11 ޖަނަވަރީ 2016
.4	014/2016	16 ފެބްރުވަރީ 2016	CR-2016/59	17 ފެބްރުއަރީ 2016

5. ދައުވާގައިވާ މުއާމަލާތަކީ ކުރެވުން މުއާމަލާތެއްކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ސަފްހީ ހެކިން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ހަސަން ހަބީބް އާއި ނާޒިމް ހަސަންގެ ހެކިބަސް ނަގައިފައެވެ.

6. ނާޒިމް ހަސަންގެ ބަހުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) މުދާ (ލަކުޑި) ޕިކަޕުގައި ބަނދަރަށް ގެންގޮސް ދިނުމަށް އެދުމުން މުދާ ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ މަސައްކަތްކުރާކަން.

(ށ) ގެވެރި ޖިމްބަރާއި އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އާދެމެދު ލަކުޑީގެ މުއާމަލާތް އަބަދުވެސް ހިނގާކަން.

(ނ) ހަމަދު ފަރަހާދުގެ މަތިން ލަކުޑީގެ މުއާމަލާތް ނުވަތަ ވިޔަ މުއާމަލާތެއް ކުރުވުންކަން ބުނަން ނޭނގޭކަން.

(ރ) އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުން އެދުމަކާ ބޭޖަކަށް ލަކުޑި ހަވާލުކުރަން ބޭނުންކަން، ވިޔަ ބަރަކަށް ވިޔަ ބޭރަކަށް ހަވާލު ކުރަން ނުބޭނުންކަން.

(ބ) ޑެލިވަރީގެ މަސައްކަތްކުރައިރު، އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުން ގަތް ލަކުޑި އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުން ބުނާތަނަކަށް ހަވާލުކުރުމުގެ ސޮއިކުރުމުން، އެދުނުމަ ހަވާލުކުރި ލަކުޑި ޑެލިވަރީ ކުރެވިފައިވާކަން ބަލާކަން.

(ޅ) މުދާ ގެނި އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަންތަކަން އެނގޭގޮތް ސޮއިވެފައިވާކަން، ބިލް އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަންކަން ނެތްކަމާއި، ލަކުޑި ދެއްކިނީ އެކި ދަރަދަރަކަމާއި، ޖެލިވަރީ ނޯޓެއް ނެތްކަމާއި، ހަމައެކަނި ބެލިނީ ވިޔަ ބަލަކަން މުދާ ހަވާލުކުރަމުންކަން.

7. ހަސަން ހަބީބުގެ ބަހުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) ހަސަން ހަބީބަކީ ކުރިން އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަންގެ ޑިރެކްޓަރެއްކަން.

(ށ) އަލިރަހާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުން ލަކުޑި ގަތުމުގެ މުއާމަލާތް ކުރިޔަށްގެންދާކަން.

(ނ) ގޮތް ލަކުޑީގެ އަގުގެ ބައިން ކޮންމެވެސް ވަގުތެއްގައި ދައްކާފައިވާކަން.

(ރ) މުއާމަލާތް ހިނގާފައިވާ 6 އަހަރު ދުވަސްވެފައިވާކަން، ފައިސާ (އެއްކޮށް) ދައްކާފައިވާކަން ހަނދާން ނެތްކަން، ފައިސާތަކެއް ދައްކާކަން.

(ބ) އޭގެ ދެ މުއައްސަސާ ބަލަހައްޓާފައިވާކަން، މުދާ ގެންދާ ފަރާތް ބިލު ހުށަހަޅާއިރު ފައިސާ ދައްކާގޮތަށް އެއްބަސްވެފައިވާކަން.

(ށ) ވަކާލާތު ދޭފަރާތުގެ ސޮއިކުރާނީ ބޭނުން ވަކާލާތާ ހަވާލުވާ ފަރާތަކަށްކަން.

(ނ) ކުންފުންޏަކީ އަތޮޅު ބޭރުގައި މަސައްކަތްކުރާ ކުންފުންޏެއްކަމަށްވާނަމަ މުދަލާއި ވަކާލާތު ދޭނީ ކުންފުނީގެ ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ބޭފުޅަކަށްކަން.

(ރ) މުދަލުގެ ބިލަކީ ސަރުކާރު ބިލުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެ ދޭފަރާތުގެ ނަންބަރާއި މުދާ ލިބިފައިވާކަން އެ ބިލުގެ ފަރާތުން ސަރުކާރުފަރާތުން އެންމެ ދޭފަރާތުގެ ބިލުގައި ހުރި ސޮއިގައި އެންމެ އެއްކޮށް ދިމާވާނެކަމަށްކަން.

8. މި މައްސަލާގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން މުދަލުގެ އުޖޫރަ ފައިސާ ބަލަހައްޓަމުންދާއިރު، އެއީ މުޅި ގޮތުގައި ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައެވެ. އެ ހުށަހެޅި އެއްގޮތަށް އެހުށަހެޅުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކުރުމަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ކޮންޓްރެކްޓާ ބެހޭ ފައިސާ ސާބިތުކުރެވޭނެއެވެ. އެ ކޮންޓްރެކްޓު އެއްގޮތަށް މުޅި ފޮނުވާފައިވާކަން ސާބިތު ކުރުމަށް މުޅި ވިއްކި ފަރާތުގެ ޖަވާބުދާރީކަމެވެ. މުޅި ފޮނުވާފައިވާކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ، މުދަލުގެ އަގު އަދާކުރަން ސާބިތު ކުރުމުގެ ޖަވާބު އެންމެނަށް މުޅި ގޮތް ފަރާތުގެ ކަނޑައަޅައެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ދެފަރާތުގެ ބައިވެރިވި ހުށަހެޅުން ލިޔުންތަކާއި އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތަށް މުޅި ފޮނުވާފައިވާކަން ސާބިތުވެއެވެ.

9. މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ލިޔެކިޔުންތަކުން، މުދާ ގަތުމަށް އެދިފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ. އަދި ބިލުތަކަށް ބަލާއިރު، ފައިސާ ދައްކާފައިވާ މުއްދަތު މުޅި ވެއްޖެ ފަރާތުން އެކަށައަން އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް މުޢާމަލާތުގައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން މުޅި ގޮތުގެ ނުވަތަ އެދުނުގޮތަށް އެ މުޅި އެދުނުމަތިން އެދިފައިވާ ބިލުތަކުން އެ މުޅި އަދާނުކުރާ ނުވަތަ ހަވާލުކުރިކަން އެނގެން ނެތެވެ.

10. ޝަރީޢަތް ހުކުމުގެ ބަޔާނުގެ ބައިތަކުން، ދެވަނަ ބިލްޑަރސް އާއި އަލިމަލާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނާ ދެމެދު މުޢާމަލާތު ކުރެވިފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ. ހަމަސް ހަޤީޤަތުގެ ބައިން ފައިސާދެވޭނެ ދައްކަންޖެހޭކަން އެނގޭއިރު، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން 03 އޮކްޓޯބަރު 2021 ގައި ހުކުމުގެ ބައިތަކުގެ 1.1 ގައި، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ބައެއް ބިލުތަކުގެ ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ހަމަސް ހަޤީޤަތުގެ ބައިން އެނގެނީކަމުގައި، ބައެއް ބިލުތަކުގެ ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ އެނގިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހުރި ބަޔާންކުރުމަށް ތަފްސީލު ދީފައިވެއެވެ.

11. އެހެންކަމުން، މައްސަލާގައި ސާބިތުވާ އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުގެ ގޮތުގައި މުޢާމަލާތު ކުރެވިފައިވާނަމަ ކުރެވުން މުޢާމަލާތުގައި ފައިސާ ދައްކަފައިވާ ބިލުތަކުގެ ހިސާބުކުރެވޭ. އެހެންކަމުން، މި ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ބިލުތަކަށް މި ދަޢުވާގެ ދެފަރާތުގައި ކުރެވުން ހުރި އެކަހަލަ މުޢާމަލާތުތަކަށް ނުހިމެނޭކަމުގައި އިތުރު މުޢާމަލާތުތަކެއް ކުރިން ބިލުތަކުގެ ފައިސާ ދިފާޢުވާކަން އެނގޭކަމަށެވެ.

12. ނަތީޖާ ހަމަސްގެ ބައިން ހަވާލާދާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުގެ ބޭނުމަށް މުޅި ބަޔާންކޮށް ގެންގޮސްފައިވާ ކަމަށް އެނގެއެވެ. ދެވަނަ ބިލްޑަރސްގެ ފަރާތުން އަލި މާލާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުގެ ބޭނުމަށް ނުވަތަ އެފަރާތުން ހަވާލުވުމުގެ މުޅި ބެލެން ދޭފަރާތު ކުރިކަން ސާބިތުވެއެވެ. ދެވަނަ ބިލްޑަރސްއާއި އަލިމަލާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަނާ ދެމެދު ވަކާލާތުގެ މުޢާމަލާތު ކުރެވިއްޖެ، މި ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ އިންވޮއިސްތަކަކީ ދޭފަރާތް ކުރެވުން މުޅި ހިމެނޭ އިންވޮއިސްތަކެއްކަން ނަތީޖާ ހަމަސް ދިން ބައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތުގެ ބުނެފައިވާ ގޮތުން ނެތެވެ. ހަމަސް

ރަބީދުގެ ބަދަލުގައި ފައިސާދެއްކުމަށް ބިލްތަކުގެ ވާހަކަ ހިމެނޭކަން އެނގެން އޮތުމުން، ނާޒިމް ބަސާނުގެ ބަދަލުގައި ބޮޑާ ގެދިވަދު ކުރި މުދަލާއި ފައިސާ ދެއްކި ބިލުގައި ހިމެނޭ މުދާކަމަށްވުމުގެ އިހުތިމާލުވެސް އެބަ އޮތެވެ.

13. ބަޔާންކުރުމުން ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ސަފަރީ އުޔެންގެ ބަލުން، ދަޢުވާގައިވާ މުދާ ފޯރުކޮށްދީފައިކަން ސާބިތު ކުރެވޭނެ ހެކިބަސް ލިބިފައިނުވެއެވެ.

14. މިދަޢުވާއަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އިންކާރުކޮށްފައިވާއިރު، މުދާ ގެނިޔަ ކުރިކަން ލިޔުންތަކުން ސާބިތުވާން ނެތުމާއި، ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ދަޢުވާގައި ނިޔަލަށް، ފުރަތަމަކުރުވިފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކާއިވެސް ހުރިއިރު، ދަޢުވާގައި ހިމެނުނު ގެނިޔަ ކުރި މުދާކަން ހިމެނޭ ބަރުން ސާބިތު ނުވާތީ، މިދަޢުވާގައި ބާކީވާ މުދާ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ނުވަތަ އެފަރާތުން އެދިފައިވާ ބޭނުންކޮށް ފޯރުކޮށްދީފައިކަން މި ދަޢުވާގައި ސާބިތެއް ނުވެއެވެ.

15. ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ އެއްބަސްވުން ފުރިހަމަ ކުރެވުނުކަން ސާބިތު ނުކުރެވޭތީ، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވިކަން ކަނޑައެޅޭނެ ގޮތެއް ނެތުމުން ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާއާއި ފާއިތުވި ދީ ނަގައިދިނުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމާކަށް ބޭނުމެއް ނުވެއެވެ.

ޙުކުމް

ދެންފަހެ އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކަށް ބަލައި، ގޯލި ޖިމްބަރ ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއިން އަލިރަވާސާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެންޑް ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅި މިދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމްކުރީ

އަޙްމަދު ޢަބްދުލްމުޢީން

ޤާޟީ

ޖ: JS1114